

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN SOSYAL GELİŞMELERİ KAÇIRMA KORKUSUNUN VE SOSYAL AĐ KULLANIM AMACININ NOMOFOBİ DÜZEYİNE ETKİŐİ

Zührem YAMAN*- Büşra KAVUNCU**

Öz

Günümüzde mobil teknolojiler, internet hayatımızın vazgeçilmez bir parçası olmuştur. Gelişen teknoloji hayatımızı kolaylaştırırken bir yandan da bağımlılık, huzursuzluk gibi istenmeyen durumlar ortaya çıkarmaktadır. Bireyin sosyal ağlarda düşüncelerini, edinimlerini paylaşabilmeleri bireylerin sosyal platformları kullanmasını artırmaktadır. Sosyal ağlarda gelişmeleri kaçırma korkusu (FOMO) bireyin cep telefonundan yoksun kalma korkusu olarak adlandırılan nomofobiye yol açmaktadır. Bu çalışmada Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi'nde öğrenim gören sağlık yönetimi öğrencilerinin sosyal gelişmeleri kaçırma korkusu (FOMO) ve sosyal ađ kullanım amacının nomofobi düzeyine etkisi incelenmiştir. Çalışmada kolayda örnekleme yöntemi ve nicel araştırma deseni kullanılmıştır. Verileri toplamak amacıyla kişisel bilgi formu, sosyal ađ kullanım ölçeği, sosyal ortamlarda gelişmeleri kaçırma korkusu ölçeği ve nomofobi ölçeği yer alan anket formu kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre bireylerin sosyal ađ kullanımını daha çok sosyal iletişimde bulunmak amacıyla gerçekleştirdikleri sonucuna varılmıştır. Araştırmada öğrencilerin cinsiyetleri, sınıf düzeyleri ile değişkenlerin arasında t testi yapılmış ve anlamlı farklılık bulunamamıştır. Ayrıca sosyal gelişmeleri kaçırma korkusu (FOMO) ve sosyal ađ kullanım amacı ve nomofobi arasında korelasyon analizi yapılmış ve pozitif yönlü düşük düzeyde anlamlı ilişki saptanmıştır. Bu ilişkiye göre nomofobi arttıkça sosyal ađ kullanımı ve sosyal gelişmeleri kaçırma korkusu arttığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Nomofobi, Sosyal Ađ Kullanımı, Sosyal Gelişmeleri Kaçırma Korkusu (FOMO).

THE EFFECT of UNIVERSITY STUDENTS' FEAR of ABDUCTION of SOCIAL DEVELOPMENTS and SOCIAL NETWORKING PURPOSE on NOMOPHOBIA LEVEL

Abstract

Nowadays, mobile technologies have been an indispensable part of our lives in the Internet. Developing technology makes our lives easier, as well as addiction, unrest, undesirable situations, such as the individual's social networks to share their thoughts, their acquisition of individuals to use the social platforms Increases. In this study, the relationship between FOMO, aim of using social network and

* Doç. Dr., Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sağlık Yönetimi, zuhremyaman@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-9796-7063>

** YL Öğrencisi, Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sağlık Yönetimi, busrakavuncu10@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-4041-2432>

nomophobia levels of health management students studying at Selçuk University Faculty of Health Sciences was investigated. In this study, the effect of the fear of abducting social developments (FOMO) and the purpose of using social network on the level of nomophobia of health management students studying at Selçuk University Faculty of Health Sciences was investigated. In order to collect data, we used a form of personal information, a social network usage scale, a fear of missing developments in social settings, and a questionnaire on the nomophobia scale. According to research results, it is concluded that individuals perform social networking for more social communication purposes. In the study, students' gender, class levels and variables were T-tested, and no significant differences were found. In addition, the fear of missing social developments (FOMO) and the purpose of social networking and correlation analysis between nomophobia and positive-directional low-level meaningful relationship was determined. According to this relationship, as nomophobia increases, the fear of social network use and social development has increased.

Key Words: Nomofobi, Use of Social Network, Fear Of Missing Out (FOMO).

1.GİRİŞ

Bilgisayarların 1980'lerde evlerimize girmesiyle ve teknolojinin hızla gelişim göstermesiyle bilgi ve iletişim teknolojileri çeşitli şekillerde tv, internet, akıllı telefon, tablet, akıllı saat gibi kavramlar olarak hayatımızın önemli bir parçasını oluşturmaya başlamıştır. Günümüzde akıllı telefon kullanımı gelişmiş veya gelişmekte olan ülkelerde yaygınlaşmıştır (Liu vd., 2017: 108). Birey sosyal ağlardan, internet ve telefonlarından ayrılamaz hale gelmiştir. Teknolojinin gelişmesi hayatımızda birçok kolaylığı getirmiştir. Farklı teknolojik ürünler akıllı telefonlar, tablet, notebooklar, bilgisayarlar, müzik çalarlar, e-kitap gibi çeşitli aletler hayatımıza etki etmiştir. Günlük rutinlerimiz halini almış ve hayatımızda zorunluluk olarak görülmeye başlanmıştır (Fox ve Moreland,2015:169). Özellikle gençlerde daha yaygın olarak kullanılan cep telefonları yeni dostlar edinme, sosyal ilişkilerini artırma, bireylerarası iletişim sıklığını sağlama gibi amaçlar için kullanılmaktadır (Chen vd., 2016: 856; Ellison vd.,2007:223). Her işimizi tek tıkla yapabilecek kadar kolaylık getiren teknoloji bir yandan da bireylerde olumsuz etkilere sebep olabilmektedir. Bu olumsuz etkilerin başında mobil cihazlara bağımlılık, nomofobi, fomo, iletişimsiz kalma korkusu, kaygı stres gelmektedir. Bireyin bu imkanlara erişememe korkusu onu rahatsız etmektedir (Öz,2018:11). Bu çalışmada üniversite öğrencilerinin sosyal gelişmeleri kaçırma korkusu, sosyal ağ kullanım amacı ve nomofobi düzeyi arasındaki ilişki incelenmiştir.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1.Sosyal Ağ Kullanım Amacı

Teknoloji yaşamımızın vazgeçilmez bir parçası olmuştur. Günümüzde her yaşta insanı etkisi altına alan sosyal medya platformları mobil cihazlara olan ilgiyi ve kullanım düzeylerini artırmıştır. Mobil cihazların sosyal medya uygulamaları, internette gezinme, çağrı ve mesajlaşma, e-mail uygulamaları, video izleme gibi

Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Gelişmeleri Kaçırma Korkusunun ve Sosyal Ağ Kullanım Amacının Nomofobi Düzeyine Etkisi

hayatımızı kolaylaştırıcı amaçlarla kullanımı artış göstermiştir. Aşırı mobil cihaz ve sosyal medya kullanımı bireylerde bağımlılık haline gelmektedir. Bu bağımlılıkla internet ortaya çıktığı zamandan beri bireylerarası iletişimde büyük gelişme kaydedilmiştir. İnternetin hayatımızda sosyal, ekonomik, siyasi, kültürel yönlerden farklı etkileri vardır. Böylesine geniş alana yayılan internet, çeşitli şekillerde tanımlanmıştır. Genel olarak her türlü bilginin olduğu ve iletişimde var olan sıkıntıları aşarak yeni boyut oluşturan bir ağ sistemidir (Karatay,2018:5). İnternet iletişimde sağladığı imkanlarla toplumsal etkilerin hızla artmasını sağlamıştır. Karatay (2018)'e göre internetle birlikte birey-birey, grup-birey etkileşimi toplumsal iletişimi geliştirmiştir (Karatay,2018:5). İletişime erişimin kolaylaşmasında etkili olan bir diğer faktör mobil telefonlardır. Kablo bağlantısı olmadan her yerde kullanılabilen telefonlar, internet özellikleriyle buluşunca toplumda etkisi daha çok olmuştur. Hayatımızın neredeyse merkezine yerleşmiştir (Öz ve Tortop,2018:18). Sosyal medya akıllı telefon, tablet, bilgisayar kullanan herkesi kendine çekmiştir (Hazar,2011:153). Gençlerin gelişen teknolojiyi takibi ve teknolojiyi kullanma oranları yaşlı nüfusa göre daha yüksektir (Kenndey vd,2008:112; Ellison vd,2007:223). Sosyal ağ insanların deneyimlerini, düşüncelerini aynı amaçta olan diğer insanlarla paylaşmasını sağlayan internet üzerindeki topluluk oluşumudur (Yağmurlu,2011:7). Sosyal ağ kavramı literatürde informal öğrenme ortamı (Mitchell, 2009:1112), sosyal iletişim ağı (Çetin, 2009:112), reklam ve halkla ilişkiler ortamı (Onat ve Alikılıç, 2008), çevrimiçi topluluk türü gibi farklı nitelendirmeler yapılmıştır. Sosyal ağ sitelerindeki çeşitli uygulamalar sayesinde bireyler kendilerine profil oluşturmakta ve bilgiye hızlıca erişebilmekte, tüm bireylerle hızlıca iletişim kurabilmekte, diğer kullanıcıları gizlice takip etme, mesaj gönderme, fotoğraf-video çekme, bilgi alışverişinde bulunma, kimlik oluşumu, eğlence, gibi eylemlerde bulunmaktadır.

Sosyal ağ genellikle gündemi takip edebilme, arkadaşlık kurma, diğer bireyleri takip etme, eğlence, boş zamanı değerlendirebilme, markaları takip etme vb. amaçlarla kullanılmaktadır (Diker ve Taşdelen,2017:191; Ellison vd,2007:225).

2.2.Sosyal Gelişmeleri Kaçırma Korkusu (FOMO)

Günümüzde sosyal ağ siteleri, bizlere çeşitli olaylara etkinliklere hızlı bir şekilde ulaşma gibi kolaylıklar sağlamaktadır (Fox ve Moreland,2015:169). Kullanıcılar tek bir hareketle ne zaman nerede olursa olsun çoğu işini halledebilmektedir. Bu olumlu kolaylıklar insanlarda alışkanlık haline gelmekte ve bağımlılık yapmaya başlamaktadır. Başlarda bireyin sadece ihtiyaç için kullandığı cep telefonları, şimdi ise boş zaman değerlendirme aracı olarak kullanılmaktadır (Öz ve Tortop,2018:18). Birey bütün vaktini cihazlara harcamakta ve cep telefonu ile ilgilenmediği zamanlarda kendini rahatsız hissetmektedir. Bireyler ihtiyaçlarını karşılar ve sosyal medyadan elde ettiği hazla rahatlayıp gerginliğini azaltmaktadır. Kitle iletişim araçları sayesinde bireyin dünyada ve yakın çevresinde olup bitenlerden haberdar olması, bilgi edinebilmesi kolaylaşmış oldu (Aktan,2018:407). Cep telefonu kullanımı ve internetin kullanımının artmasıyla birlikte sosyal medya bağımlılığı da artmıştır. Birey bu fırsatları sunan sosyal medyayı özümsemiş ve sürekli kullanır hale gelmiştir hatta

sosyal medya bağımlılık yapmaya başlamıştır. Bu bağımlılık çeşitli sorunları da beraberinde getirmektedir. (Baz,2018). İnternetin yokluğunda bireyde sinirlenme, stres oluşturma gibi duygular yaratır (Günüç,2013:89). Sosyal medya her birey için farklı ortamdır. Bazıları pasif sosyalleşmekten ziyade izleyici olan, yalnızlığı tercih etmekte bazıları ise popüler olma, topluluklar içinde liderlik etme, saygı görme, beğenilme, takip edilme isteği doğrultusunda çok aktif olmaktadır (Hazar,2011:153).

Sosyal ağ kullanımı ile bireyler de dışarıda hayatın akıp gittiği düşüncesi, başkalarının yaşadığı hayata özenme veya kendisinin bu tecrübe deneyim fırsatını kaçırdığı düşüncesi ortaya çıkarmaktadır. Birey arkadaşlarının paylaşımlarını takip etmekle geçirmektedir (Fox ve Moreland,2015:170; Hato 2013:7). Özellikle gençler çoğu zamanını sosyal ağlarda paylaşım yapmaktadır. Bu paylaşımları takip eden bireyler olup biten gelişmelere karşı yetişememe korkusu içerisinde kalmaktadır (Şentürk,2017:1). Sürekli güncellemeleri izleme davranışı yani sosyal ortamlarda gelişmeleri kaçırma korkusu "fear of missing out" (FOMO) olarak adlandırılmaktadır (Fox,2015:170; Przybylski,2013:1841). FOMO kavramı ABD'li çalışanlar tarafından tanıtılmıştır. Türkçe literatürde 'Gelişmeleri Kaçırma Korkusu' olarak yer bulmuştur (Gökler vd,2015:54). Bu korku sosyal medyaya olan bağlılığı artırmaktadır. Diğer insanların gerçekleştirdiği güzel, ilgi çeken, heyecan veren deneyimlerden eksik kalma, gelişmelere yetişememe, olan biteni kaçırma korkusudur. Przybylski' ye göre korku bireyde huzursuzluk, endişe yaratmaktadır. Birey başkalarının yaptığı hakkında sürekli bilgi sahibi olmak istemektedir (Przybylski,2013:1841-1842). Bilgi sahibi olamamak ciddi rahatsızlıklar verir. Bu kavram her şeyi kolayca elde edebilmemizi sağlayan teknolojinin gelişimi ile girmiştir (Şentürk,2017:1). Aslında bireylerin neden sürekli paylaşım yaptığını bakılırsa, birey sürekli yalnız hissetmekte ve sosyal çevresinden alamadığı sevgi ve şefkati tamamlamaya çalıştığını görmekteyiz (Dossey,2014:6). Bu nedenler bireyi sosyal ağlara katılmaya çekmektedir.

Genellikle gençlerde özellikle genç erkek bireyler de FOMO daha yüksektir (Dossey,2014:7; Przybylski,2013:1843). Aşırı sosyal medya kullanımı yüz yüze görüşmektense sanal ortamlarda görüşmeyi ve yalnızlığı artmıştır (Dossey,2014:7). Yapılan çalışmalarda sosyal medya bağımlılığının zamanı boşa harcamaya ve akademik başarısızlığa sebep olduğu görülmektedir. (Cabral, 2011; Menayes, 2015; Kırık vd.,2015; Hawi ve Samaha, 2017).

2.3.NOMOFOBİ KAVRAMI

Alvin Toffler; üçüncü dalga kuramında, birinci dalganın tarımsal üretim dönemi, ikinci dalganın buhar makineleri icadı ile başlayan sanayi devrimi, üçüncü dalganın ise bilgi toplumunun oluşturduğunu ifade etmektedir (Karabulut, 2015: 11). Bilişim teknolojisinin gelişmesi ile bilgiyi yaratmak, biriktirmek, işlemek ve depolamak ağlar sayesinde farklı yerlere iletme imkanına sahip olunmuştur (Özen, 2014: 9). Gelişen teknoloji bireylerin hayatının derinden etkilemiştir. (Gezgin vd., 2017: 4). Bilgiye erişimde ağır kitaplar yerini e- kitaplara, arama motorlarına bırakmaya başlamıştır Gücünü katlayarak ilerlemeye devam eden teknoloji her yaştan insanı etkisi altına

Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Gelişmeleri Kaçırma Korkusunun ve Sosyal Ağ Kullanım Amacının Nomofobi Düzeyine Etkisi

almış ve yanlış kullanımı ile olumsuz sonuçlar endişe yaratmaktadır (Brught,2015). Günümüzde ortaya çıkan bu kavramlar bireylerin günlük alışkanlıkları, sosyal ve psikolojik davranış örüntülerini değiştirmiştir. Bireyler çevresiyle iletişimi kesip ellerinde akıllı telefonları, tabletleri ile etraflarından habersiz ve sanal bir gerçekliğin içinde yaşamaktadır (Yorulmaz vd.,2018:2989). Eskiden sokakta oynayan çocuklar şimdi bilgisayar, telefon, tablet başında zaman geçiriyor. Web 2.0 teknolojileri gelişiminin ardından dünyanın öbür ucundaki arkadaşlarıyla oynamaktalar. Mobil cihazların artık vazgeçilemez oluşuyla zaruri ihtiyaç haline gelmiş ve zamanla bağımlılık oluşturmaya başlamıştır. Araştırmacı David Greenfield Connecticut Üniversitesinde İngilizce No Mobile Phone kelimelerini birleştirerek Nomophobia (Nomofobi) olarak bu bağımlılığı tanımlamıştır (Öz,2018:11). Türkçe çalışmalarda mobil telefon yoksunluğu olarak da kullanılmıştır. Bireyin mobil cihazına erişemediği veya iletişim kuramadığı zaman yaşadığı psikolojik korkusu olarak tanımlanmaktadır (Adana ve Gezgin,2016:145; Yıldırım ve Correia,2005:131; Erdem vd.,2016:924). Akıllı telefonlar sayesinde bireyler internete kolayca bağlanabilir ve çeşitli uygulamaları indirebilir, e-maillerini kontrol edebilir, mesajlaşabilir. Bireyler telefonlarıyla film izleyebilmekte, müzik dinleyip, sosyal paylaşım ağlarına bağlanabilmekte ve her türlü bilgi ve haber sitesini okuyabilme, fotoğraf çekebilme, fatura ödeme, oyun oynama, alışveriş yapabilmek gibi daha pek çok kolaylığa ulaşabilmektedir (Hoşgör,2017:545). Bu kolaylığa her zaman ulaşabilme arzusu bireylerde özellikle gençlerde bağımlılık ve huzursuzluk gibi negatif durumlar meydana getirmektedir. Öz (2018)'e göre birey telefonuna eriştiği zaman kendisini iyi hissedecek ve rahatlayacaktır ve zamanla da bağımlılıkları artacaktır (Öz,2018:11). Nomofobik bireylerin genel olarak sergilediği davranışlar şu şekildedir; birden fazla cihaz bulundurmak, sıklıkla telefonunu kontrol etme, telefonunu sürekli açık tutma, uyurken yanından ayıramama, telefonuna erişemediğinde sinirlenme ve kaygı duymaktadırlar (Bragazzi ve puento,2014:156;Dixid vd.,2010). Bireyin telefonundan uzak kalması, şarjının bitmesi veya kapsama alanı dışında kaldığında yaşadığı stres, kaygı bozukluğu, psikolojik bozukluklar, değişen ruh hali gibi olumsuz duyguları yaşamaya başlamaktadır. Bu kaygıda bireyin yaşamını olumsuz etkilemektedir (Adana ve Gezgin,2016:416; Dixit vd.,2010; Brught,2015).

Yapılan çalışmalar da telefon bağımlılığı olan bireylerde dikkat dağınıklığı, yabancılaşma, stres, kaygı, parmak yapısında bozukluk, depresyon, uyku bozukluğu gibi sonuçlara neden olduğu gözlemlenmiştir (Ming vd,2006:270; Kind vd,2010:521; Yorulmaz vd.,2018). Örneğin Kumar (2014) tarafından ergenler üzerinde akıllı telefon kullanımı konusu araştırılmış ve bireylerde depresyon, sinirlilik stres, gerginlik, radyasyon, uyku bozukluğuna yol açtığı saptanmıştır (Kumar, 2014: 43-44). Bu konuya paralel olarak bireylerin madde bağımlılığı, alkol veya uyuşturucu bağımlılığı olabileceği gibi çevrimiçi yapılan alışveriş, oyun, kumar, televizyon, internet, telefon, bilgisayar gibi bağımlılıklarda yaşayabilir (Kim, 2013: 501). Nomofobinin literatürde teknoloji bağımlılığı mı yoksa bir sendrom mu olduğu incelenmektedir (Tavolacci vd., 2015). Yapılan çalışmalarda cep telefonu veya akıllı telefon bağımlılığı, sorunlu cep telefonu kullanımı, kompulsif cep telefonu kullanımı, telefonunun aşırı kullanımı,

problemlerli internet kullanımı, internet bağımlılığı ifadeleri benzer negatif durumları tanımlamak için kullanılmıştır (Al-Barashdi vd., 2015:211).

Diğer taraftan fiziksel etkilerine bakacak olursak Randler vd., (2016) akıllı telefon bağımlılığı olan kişilerde omurga, boyun, ön kol yaralanmalarının olabileceğini vurgulamıştır (Randler vd.,2016: 465). Sarwar ve Soomro (2013) bu bağımlılığın beyin algılama kapasitesini negatif olarak etkilediğini söylemektedir. (Sarwar ve Soomro ;2013: 222). Sharma vd., (2015) tarafından 130 tıp fakültesi öğrencisi üzerinde yaptığı çalışmada; öğrencilerin %73'ünün nomofobik düzeyde olduğu, nomofobik öğrencilerin %21'inde endişe olduğu, bu bireylerin %83'ü telefonunu unuttuğunda panik atak geçirdiği, %61'inde baş ağrısı ve laterji görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır (Sharma vd.,2015:705).1500 telefon kullanıcı üzerinde yapılan çalışmada, katılımcılar telefonu kullanma imkanı olmadığında veya eline alamadığında titreme, nefes darlığı, kalp atışlarında hızlanma, panik atak, boyunlarında, eklemlerinde ve sırtlarında ağrı gibi etkilerin oluştuğunu söylemişlerdir(Kanmani vd.,2017: 6).

3. YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu çalışmada Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesinde öğrenim gören sağlık yönetimi öğrencilerinin sosyal olayları kaçırma korkusu ve sosyal ağ kullanım amaçlarının nomofobi üzerindeki etkisini belirlemek amaçlanmıştır. Bu bölümde araştırmanın amacı, oluşturulan hipotezleri, araştırma yöntemi ve bulguları hakkında bilgi verilmiştir. Literatür incelendiği zaman bu değişkenlerle yapılan bir çalışmaya rastlanamamıştır. Çalışmada elde edilen bulguların istatistiksel açıdan anlamlı olup olmadıkları değerlendirilerek, belirlenen hipotezlerin doğrulanıp doğrulanmadığı araştırılmıştır.

3.2. Araştırmanın Örneklem Seçimi, Veri Toplama Aracı, Verilerin Analizi

Araştırmada nicel araştırma deseni kullanılmıştır. Bulgular tanımlayıcı niteliktedir. Nicel araştırma da nicel verilerin toplanmasını ve belirli nitelikteki programlarla analizini gerektiren çalışmalardır. Bu çalışmada evrenin Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi'nde öğrenim gören sağlık yönetimi öğrencileri üzerine uygulanmıştır. Araştırmanın evreni 748 kişiden oluşmaktadır. Örneklem evreni temsil gücünün belirlenebilmesi için Yazıcıoğlu ve Erdoğan tarafından hazırlanan, sayısı bilinen bir evren için farklı örneklem hataları dikkate alınarak ulaşılmaması gereken örneklem sayısı tablosundan yararlanılmıştır (Yazıcıoğlu ve Erdoğan,2004:50). Bu bağlamda 748 öğrenciden oluşan evren için ± 0.05 örneklem hatası, $p=0,5$ gerçekleşme olasılığı ve $q=0,5$ gerçekleşmeme olasılığı değerleri için ulaşılmaması gereken en az örneklem sayısı 254'tür. Çalışma kapsamına 281 öğrenciye ulaşılmış dolayısıyla çalışmadaki örneklem evreni temsil gücünün olduğu söylenebilir. Araştırmada basit rastgele örneklem yöntemi uygulanmıştır. Araştırmada veriler görgül araştırma tekniği ile toplanmıştır. Veriler anket yöntemiyle elde edilmiştir. Katılımcılara verilen anket soruları dört bölümden oluşmaktadır. Birinci

Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Gelişmeleri Kaçırma Korkusunun ve Sosyal Ağ Kullanım Amacının Nomofobi Düzeyine Etkisi

bölümde; araştırmacıların sosyodemografik özellikleri hakkında sorular yer almaktadır. İkinci bölümde; Yıldırım ve Correira tarafından geliştirilen ve yedili likert şeklinde hazırlanan, 20 maddelik Nomophobia Questionnaire (NMP-Q) kullanılmıştır Yıldırım vd., (2015) tarafından Türkçe 'ye uyarlanmıştır. Üçüncü bölümde; Sosyal olayları kaçırma korkusu ölçeği kullanılmıştır. Przybylski tarafından geliştirilen bu ölçek; 10 maddeli beşli likert tipi bir ölçektir. Bu ölçek Gökler vd., tarafından Türkçe geçerlilik ve güvenilirlikleri yapılmıştır. Dördüncü bölümde ise; sosyal ağ kullanım amaçları ölçeği kullanılmıştır. Karal ve Kokoç (2010) tarafından geliştirilen 14 maddelik beşli likert tipi şeklindedir. Yapılan analizlerde ölçeklerin güvenilirlik katsayıları aşağıdaki tabloda verilmiştir. Bu sonuçlara göre kullanılan ölçeklerin yüksek düzeyde güvenilir olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 1: Ölçklere İlişkin Güvenilirlik Katsayıları

Ölçekler	Ölçüm Aralığı	Madde Sayısı	Cronbach Alfa Katsayısı
Sosyal Gelişmeleri Kaçırma Korkusu	5'li ölçek (1-5 arası)	10	0,79
Nomofobi	7'li ölçek (1-7 arası)	20	0,94
Sosyal Ağ Kullanım Amacı	5'li ölçek (1-5 arası)	14	0,83

Araştırmada analizler SPSS 21.0 (The Statistical Package for the Social Sciences) paket programı kullanılarak yapılmıştır. Araştırmanın diğer değişkenlerle ilişkisini bulmak amacıyla standart sapma, ortalama, frekans, t testi, tek yönlü varyans analizi (ANOVA) gibi istatistik tekniklerinden faydalanılmıştır. Üniversite öğrencilerinin cinsiyete göre nomofobi, FOMO, sosyal ağ kullanım amacı düzeylerini belirlemek için ikili değişkenlerde bağımsız örneklem t testi analizi ve sınıf düzeylerine göre belirlemek amacıyla tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmıştır. Değişkenler arasında korelasyon analizi ve regresyon analizi yapılmıştır.

3.3. Araştırma Hipotezleri

Bu araştırmada FOMO ve sosyal ağ kullanım amacının nomofobi düzeylerine olan etkisi incelenmektedir. Araştırmanın hipotezleri şu şekildedir.

H1: Üniversite öğrencilerinin cinsiyetlerine göre FOMO ve sosyal ağ kullanım amacının nomofobi düzeyleri arasında anlamlı fark vardır.

H2: : Üniversite öğrencilerinin okudukları sınıflarına göre FOMO ve sosyal ağ kullanım amacının nomofobi düzeyleri arasında anlamlı fark vardır

H3: Üniversite öğrencilerinin FOMO ve sosyal ağ kullanım amacının nomofobi düzeylerini pozitif etkilemektedir.

H4: Üniversite öğrencilerinin FOMO ve sosyal ağ kullanım amacının nomofobi düzeyleri arasında pozitif yönlü ilişki vardır.

4. BULGULAR

Tablo 2:Araştırmaya Katılan Öğrencilere Ait Demografik Veriler

Cinsiyet	N	%	Kaç Yıldır Sosyal Medya Kullanıyorsunuz?	N	%	Sınıf	N	%
Erkek	116	41,3	1 Yıldan Az	7	2,5	1.sınıf	60	21,4
Kadın	165	58,7	1-2 Yıl	39	13,9	2.sınıf	78	27,8
Günde Ortalama Kaç Saat İnterneti Kullanıyorsunuz?			3-4 Yıl	101	35,9	3.sınıf	81	28,8
1 Saatten Az	16	5,7	5 Yıl ve Üzeri	106	37,7	4.sınıf	62	22,1
1-2 Saat	57	20,3	Diğer	28	10,0			
1 Saatten Az	16	5,7	Yaş					
3-4 Saat	107	38,1	18-20	161	57,3			
4 -5 Saat	62	22,1	21-23	117	41,6			
Diğer	39	13,9						

Araştırmaya katılan öğrencilerin %41,3'ü erkek, %58,7'si kadındır. Öğrencilerin %28,8'i 3.sınıf öğrencisi, %21,4'ü ise 1.sınıfta okumaktadır. Katılımcıların %57,3'ü 18-20 yaş grubu aralığındadır. Araştırmada öğrencilere sorulan "Kaç yıldır sosyal medya kullanıyorsunuz?" sorusuna %37,7'si 5 yıl ve üzeri, %2,5'i ise 1 yıldan az zamandır kullandığını belirtmiştir.

Öğrencilere "Günde ortalama kaç saat interneti kullanıyorsunuz?" sorusuna verilen cevaplara göre %38,1'i 3-4 saat aralığında, %5,7'si ise 1 saatten az kullandığını belirtmiştir.

Tablo 3:Sosyal Ağ Kullanım Amacı Ölçeğine İlişkin Bulgular

	ORT.	S.S.
Sosyal Etkileşim ve İletişim Amaçlı		
3)Mevcut arkadaşlarımla iletişimimi devam ettirmek amacıyla kullanıyorum.	3,30	1,157
1)Kendime özgü alan (profil, kişisel sayfa...) yaratma imkânı sunduğu için kullanıyorum.	3,07	1,069
6)İlgilendiğim insanların ve arkadaşlarımla yaşamalarını incelemek amacıyla kullanıyorum.	3,22	1,132
7)Eski arkadaşlarımla tekrar iletişime geçmek için kullanıyorum.	3,36	1,019
9)Düşüncelerimi başkalarıyla paylaşmak için kullanıyorum	3,03	1,121

Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Gelişmeleri Kaçırma Korkusunun ve Sosyal Ağ Kullanım Amacının Nomofobi Düzeyine Etkisi

10) İlğimi çeken gruplara katılmak için kullanıyorum.	3,22	1,098
11)Beğendiğim nesnelere (video, resim, not...) paylaşmak için kullanıyorum.	3,27	1,069
Tanıma ve Tanınma Amaçlı	ORT.	S.S.
2)Yeni insanlarla tanışmak, yeni arkadaşlıklar kurmak için kullanıyorum.	2,61	1,179
4) Diğer insanlar tarafından tanınmak amacıyla kullanıyorum.	2,34	1,142
14)Farklı kültürlerden insanlarla tanışmak amacıyla kullanıyorum.	2,88	1,178
Eğitim Amaçlı		
5)Okul proje/ ödevlerimle ilgili araştırma yapmak için kullanıyorum	2,92	1,205
8)Eğitim amaçlı grupları ve etkinlikleri incelemek amacıyla kullanıyorum.	3,42	0,99
12)Güncel, farklı bilgiler ve düşüncelerle karşılaşmak amacıyla kullanıyorum.	3,56	1,120
13)Yabancı dil bilgimi geliştirmek amacıyla kullanıyorum	2,99	1,089

Notlar: (i) n=281, (ii) ölçekte 1=kesinlikle katılmıyorum ve 5= kesinlikle katılıyorum anlamındadır.

Tablo 3'e göre öğrencilerin sosyal ağ kullanım amaçları "sosyal etkileşim ve iletişim amaçlı" alt boyutunda yer alan eski arkadaşlarımla tekrar iletişime geçmek için (X=3,36) kullandıkları görülmektedir. "Tanıma ve tanınma amaçlı" kullanma boyutunda ise öğrencilerin en çok farklı kültürlerden insanlarla tanışmak için (X=2,88) kullanıldığı görülmektedir. "Eğitim amaçlı" kullanma alt boyutu incelendiğinde öğrencilerin en güncel, farklı bilgiler ve düşüncelerle karşılaşmak amacıyla (X=3,56) kullandıkları görülmektedir.

Tablo 4:Cinsiyet ve Sosyal Olayları Kaçırma Korkusu, Sosyal Ağ Kullanım Amacı ve Nomofobi Ortalamaları Arasındaki Farklılığa Ait t Testi

Cinsiyet		n	Ort	S.S.	t	p
Sosyal Ağ Kullanım Amacı	Erkek	116	3,0606	0,57973	-0,572	0,568
	Kadın	165	3,1004	0,57115		
Sosyal Olayları Kaçırma Korkusu	Erkek	116	2,7888	0,65272	-0,521	0,603
	Kadın	165	2,8303	0,66032		
Nomofobi	Erkek	116	3,9194	1,30177	-0,711	0,478
	Kadın	165	4,0309	1,28994		

Tablo 4 de göre öğrencilerin cinsiyetleri ile sosyal olayları kaçırma korkusu, sosyal ağ kullanım amacı ve nomofobi ortalamalarıyla t testi yapılmıştır.Katılımcıların cinsiyetlerine göre sosyal olayları kaçırma korkusu düzeyleri, sosyal ağ kullanım amacı

düzeyleri ve nomofobi düzeyleri arasında anlamlı fark bulunamamıştır ($p>0,005$).H1 hipotezi reddedilmiştir.

Tablo 5: Sınıflar İle Sosyal Olayları Kaçırma Korkusu, Sosyal Medya Kullanım Amacı ve Nomofobi Ortalamaları Arasındaki Bağımsız Gruplarda Tek Yönlü Varyans Testi

	Sınıf	n	Ort	S.S.	F	p
Sosyal Olayları Kaçırma Korkusu	1.sınıf	60	2,7733	0,72272	0,990	0,398
	2.sınıf	78	2,8538	0,62703		
	3.sınıf	81	2,8827	0,61599		
	4.sınıf	62	2,7097	0,67623		
	Toplam	281	2,8132	0,65635		
Sosyal Medya Kullanım Amacı	1.sınıf	60	3,0012	0,62499	0,609	0,611
	2.sınıf	78	3,1211	0,63967		
	3.sınıf	81	3,1157	0,51009		
	4.sınıf	62	3,0760	0,51668		
	Toplam	281	3,0840	0,57481		
Nomofobi	1.sınıf	60	3,9256	1,35795	0,93	0,964
	2.sınıf	78	4,0264	1,23068		
	3.sınıf	81	4,0130	1,36642		
	4.sınıf	62	3,9534	1,23710		
	Toplam	281	3,9849	1,29369		

Tablo 5'e göre öğrencilerin sınıflar ile sosyal olayları kaçırma korkusu, sosyal medya kullanım amacı ve nomofobi arasındaki tek yönlü varyans testi yapılmıştır. Sınıflar ile sosyal olayları kaçırma korkusu, sosyal medya kullanım amacı ve nomofobi düzeylerine göre katılan öğrencilerin ortalamaları arasında anlamlı fark bulunamamıştır ($p>0,005$). H2 hipotezi reddedilmiştir.

Tablo 6: Sosyal Olayları Kaçırma Korkusu, Sosyal Medya Kullanım Amacı ve Nomofobi Arasındaki İlişkiye Ait Regresyon Analizi

	B	S.S.	β	t	p
Constant	0,422	0,433	-	0,975	0,330
Sosyal Gelişmeleri Kaçırma Korkusu	0,538	0,109	0,273*	4,929	0,00
Sosyal Ağ Kullanım Amacı	0,664	0,125	0,295*	5,324	0,00

Dependent Variable: Nomofobi

$R^2= 0,202$ $R=0,450$

Çoklu regresyon analizi sonuçlarına göre, FOMO ve nomofobi arasında pozitif bir ilişki vardır. FOMO 0,273 oranında nomofobiyi açıklamaktadır. Nomofobinin sosyal ağ kullanım amacı ile anlamlı bir ilişkisi olduğu ve sosyal ağ kullanım amacının 0,295 oranında nomofobiyi açıkladığı gözlemlenmektedir. Tablo 7'ye göre nomofobinin

Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Gelişmeleri Kaçırma Korkusunun ve Sosyal Ağ Kullanım Amacının Nomofobi Düzeyine Etkisi

sosyal olayları kaçırma korkusu ile ilişkilidir ve sosyal olayları kaçırma korkusunun 0,273 oranında nomofobiyi açıklamaktadır. Nomofobinin sosyal ağ kullanım amacı ile de bir ilişkisi olduğu ve sosyal medya kullanım amacının 0,295 oranında nomofobiyi açıkladığı gözlemlenmektedir. H3 hipotezi kabul edilmiştir.

Tablo 7. Sosyal Olayları Kaçırma Korkusu, Sosyal Medya Kullanım Amacı ve Nomofobi Arasındaki İlişkiye Ait Korelasyon Analizi

		1	2
1. Nomofobi			
2. Sosyal Olayları Kaçırma Korkusu	r p	0,351** 0,00	
3. Sosyal Medya Kullanım Amacı	r p	0,342** 0,00	0,291** 0,00

N=281 *= $p < 0,005$ ** $p < 0,001$

Tablo 7 de görüldüğü üzere sosyal olayları kaçırma korkusu, sosyal medya kullanım amacı ve nomofobi arasında korelasyon analizi yapılmıştır. Analiz sonucuna göre sosyal olayları kaçırma korkusu ile nomofobi arasında pozitif yönlü ve düşük düzeyli anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($p < 0,001$). Sosyal medya kullanım amacı ve nomofobi arasında pozitif yönlü ve düşük düzeyli anlamlı bulunmuştur ($p < 0,001$). Sosyal medya kullanım amacı ile sosyal olayları kaçırma korkusu, arasında pozitif yönlü ve düşük düzeyli anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($p < 0,001$). H4 hipotezi kabul edilmiştir.

5.TARTIŞMA VE SONUÇ

Günümüzde teknolojinin artışıyla hayatımızın her alanında değişiklikler olmuştur. Bireyler arası iletişim yüz yüze olmaktan çıkıp sosyal ağlar aracılığıyla olmaya başlamıştır. Çalışmaya katılan öğrencilerin sosyal ağ kullanım amaçlarını incelemek için betimsel analiz yapılmış ve her soruya verdikleri puanların ortalamaları karşılaştırılmıştır. Burada en sık sosyal ağ kullanım nedeni sosyal etkileşim ve iletişim amaçlı olduğu ortaya çıkmıştır. İkinci sırada ise eğitim amaçlı en son da tanıma ve tanınma amacıyla kullandıkları belirlenmiştir. Bu sonuca paralel olarak Filiz vd., (2014), Pempek vd., (2009), Brandtzægve Heim (2009) yaptığı çalışmada benzer sonuçlar görülmektedir.

Üniversite öğrencilerinin fomo, sosyal ağ kullanım amacı, nomofobi düzeylerinin cinsiyete göre farklılaşmaları açısından incelendiğinde anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Literatüre göre incelediğimizde bu sonuca paralel olan çalışmalar vardır. Bunlar; Ünal (2015), Öz (2018), Deniz (2014), Dixit vd., (2010), Uysal vd., (2016), Pavithra vd., (2015), Polat (2017), Ünal (2015), Yoğurtçu (2018), Filiz vd., (2014). Jood (2017), Kırık vd., (2015) yaptıkları çalışmada cinsiyetleri ile anlamlı bir farklılık bulamamıştır. Ancak elde ettiğimiz bulgularımızın aksine anlamlı farklılık bulan çalışmalarda mevcuttur. Gezgin vd., (2017), Kanmanı vd (2017),

Yildirim vd., (2015), SecureEnvoy (2012), Tavolacci vd., (2015), Erdem vd., (2017), Burucuoğlu (2017), Schifferstein vd., (2006) ve Lee vd., (2014), Hoşgör vd., (2017), Öztunç (2013), Kwon vd., (2013) ve Takao vd., (2009), Mok vd., (2014), Gezgin ve Çakır (2016), Prasad vd., (2017), JWT Intelligence (2012) reklam şirketi tarafından gerçekleştirilen bir çalışmada da anlamlı farklılık bulunmuştur.

Üniversite öğrencilerinin fomo, sosyal ağ kullanım amacı, nomofobi düzeylerinin sınıf faktörüne göre farklılaşma durumu incelendiğinde anlamlı bir fark bulunamamıştır. Adnan ve Gezgin (2016) yapmış olduğu çalışmada bir devlet üniversitesinde öğrenim gören 433 üniversite öğrencisinin sınıfları ile nomofobi düzeylerinin anlamlı farklılık göstermediği sonucuna ulaşmıştır. Çalışmanın sonucunun aksine Ada (2012) öğrencilerin içinde bulunduğu sınıf açısından farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Filiz vd., (2014) sınıf düzeyine göre anlamlı farklılık bulmuştur. Bu sonucun nedenini ise katılımcıların sınıf sayılarının dağılımının denk olamamasından kaynaklandığını düşünmektedir.

Üniversite öğrencilerinin fomo, nomofobi, sosyal ağ kullanım amacı arasında yapılan regresyon analizi sonucunda sosyal ağ kullanımının nomofobiyi açıkladığı görülmüştür. Yine sosyal gelişmeleri kaçırma korkusunun da nomofobiyle ilişkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlar korelasyon analizi sonuçlarını desteklemektedir.

Üniversite öğrencilerinin fomo, nomofobi, sosyal ağ kullanım amacı arasında yapılan korelasyon analizi yapılmıştır. Yapılan analiz sonucuna göre üç değişkende de ikili şekilde anlamlı farklılık bulunmuştur. Nomofobi düzeyi arttıkça bireyin sosyal gelişmeleri kaçırma korkusu artmaktadır. Sosyal gelişmeleri kaçırma korkusu arttıkça da sosyal ağ kullanımı artmaktadır. Nomofobi arttıkça sosyal ağ kullanımı da artmakta olduğu ve bu durumların tersinde geçerli olduğu görülmektedir.

Yeni teknolojilerin kullanımı ile bireylerde alışkanlık oluşmuş ve bu alışkanlık davranışlarda değişikliğe yol açmıştır. Örneğin bireyde nomofobik davranış artışıyla uyku düzeni, dikkat bozukluğu, empati bozukluğu, eğitim hayatında düşüş, obezite, hipertansiyon, depresyon, kişilik bozukluğu, yalnızlık, bağımlılık, kaygı, FOMO oluşmaya başlamıştır (Adnan ve Gezgin, 2016). Bireylerin çok kolay ve ucuz bir şekilde ulaşabildiği telefonları ve internetleri onlarda bağımlılık yapmaktadır. Her yeni haberden haberdar olma ihtiyacı gütmektedirler. Hem telefonda yoksun kalma hem de sosyal gelişmeleri kaçırma kaygısı oluşturmaktadır. Buradan hareketle bireyin telefonda uzak kalamaması onun gelişmeleri kaçırma korkusuna kapılmasına neden olmaktadır. Araştırmada sosyal ağ kullanım ve FOMO arasında pozitif yönde düşük ilişki bulunmuştur. Bu sonuca göre öğrencilerin sosyal ağ kullanım amaçları arasında gelişmeleri kaçırma korkusundan kaynaklandığı görülmektedir. Balaman ve Karataş (2012) çalışmalarında ortaöğretim öğrencilerinin sosyal ağ sitelerini kullanım amaçlarının incelemiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin %87' sinin sosyal ağ kullandığı; sosyal ağlarda yorum yapma, video paylaşma, yazılı ve görsel paylaşım da buldukları belirlenmiştir. Öğrencilerin kendini ifade etmelerinde en kolay yol olduğu için sosyal ağları kullanmaktalar. Bu sonuç öğrencilerin telefonlarından

Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Gelişmeleri Kaçırma Korkusunun ve Sosyal Ağ Kullanım Amacının Nomofobi Düzeyine Etkisi

ayrılmama, telefondan uzakta kaldığında kendini kötü hissetmesi gibi sorunlara yol açmaktadır.

Bu çalışma da Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin görüşleri değerlendirilerek elde edilmiş veriler kullanıldığından dolayı çalışmanın genelleştirilmesini engelleyen bir sınırlılık söz konusudur. Farklı örneklem de çıkan sonuçlar bu çalışmayla benzerlik gösterip göstermediği literatüre katkı sağlayabileceği düşünülmektedir. İleride yapılacak çalışmalarla bir kıyaslama yapılması literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Al-Barashdi, H.S., Bouazza, A. ve Jabur, N.H. (2015). Smartphone addiction among University undergraduates: a literature review. *Journal of Scientific Research & Reports*, 4(3), 210-225.
- Bragazzi, N. L. ve Puente, D. G. (2014). A Proposal for Including Nomophobia in the New DsM-V. *Psychology Research and Behavior Management*, 7, 155-160.
- Burucuoğlu, M., (2017). Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Nomofobi Düzeyleri Üzerinde Bir Araştırma. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7, (2).482-489.
- Chen, L., Yan, Z., Tang, W., Yang, F., Xie, X., & He, J. (2016). Mobile phone addiction levels and negative emotions among Chinese young adults: the mediating role of interpersonal problems. *Computers in Human behavior*, 55, 856-866.
- Çetin, E., (2009). Sosyal İletişim Ağları ve Gençlik: Facebook Örneği. *Uluslararası Davraz Kongresi Bildiri Kitabı*, 1094-1105.
- Dixit S., Shukla H., Bhagwat A., Bindal A., Goyal A., Zaidi A. K., ve Shrivastava, A. (2010). A study to Evaluate Mobile Phone Dependence Among Students of A Medical College and Associated Hospital of Central India. *Indian Journal of Community Medicine*, 35 (2), 339-341.
- Ellison, N. B., Steinfield, C. & Lampe, C. (2007). The benefits of Facebook "friends": Social capital and college students' use of online social network sites. *Journal of Computer-Mediated Communication*, 12(4), 1. 223-245.
- Erdem, H., Türen, U., & Kalkın, G. (2017). Mobil Telefon Yoksunluğu Korkusu (Nomofobi) Yayılımı: Türkiye'den Üniversite Öğrencileri ve Kamu Çalışanları Örnekleme. *Bilişim Teknolojileri Dergisi*, 10 (1).
- Erden H., Türen U., ve Kalkın G., (2016). Mobil Telefon Korkusu (Nomofobi) Yayılımı: Türkiye'den Üniversite Öğrencileri ve Kamu Çalışanları Örnekleme, *Bilişim Teknolojileri Dergisi*, Sayı:1, Cilt:10.
- Filiz, O., Erol, O., Dönmez, F.İ., Kurt, A.A.,(2014). BÖTE Bölümü Öğrencilerinin Sosyal Ağ Siteleri Kullanım Amaçları İle İnternet Bağımlılıkları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Journal of Instructional Technologies & Teachers Education*.3(2),17-28.
- Fox J, Moreland JJ., (2015). The dark side of social net-working sites: An exploration of the relational and psychological stressors associated with Facebook use and affordances. *Comput Human Behav* 2015; 45:168-176.

- Gezgin, D. M. ve Çakır, Ö. (2016). Analysis of nomophobic Behavior of adolescents regarding Various factors. *Journal of Human Sciences*, 13(2), 2504-2519
- Gezgin, D. M., Şumuer, E., Arslan, O. ve Yıldırım, S. (2017). Nomophobia prevalence among Preservice teachers: A case of Trakya University. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(1), 86-95.
- Gökler, E.M., Aydın, R., Ünal, E., Metintaş, S., (2015). Sosyal Ortamlarda Gelişmeleri Kaçırma Korkusu Ölçeğinin Türkçe Sürümünün Geçerlilik Ve Güvenilirliğinin Değerlendirilmesi. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*.17(1).
- Günüç, S., (2013). İnternet Bağımlılığını Yordayan Bazı Değişkenlerin Cart ve Chaid Analizleri ile İncelenmesi, *Türk Psikoloji Dergisi*, Haziran 2013, 28 (71), 88-101.
- Hato B., (2013) Mobile Phone Checking Behavior Out of a Fear of Missing Out: Develop-ment, Psychometric Properties and Test-Retest Reliability of a C-FOMO-Scale ANR: 610304. Master's Thesis,
- Hazar, M., (2011). Sosyal Medya Bağımlılığı Bir Alan Çalışması, *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*,32(4).
- Jood, T.E., (2017). "Missing the Present for the Unkown: The Relationship Between Fear of Missing Out (FOMO) and Life Satisfaction", University of South Africa, Master Thesis.
- JWT Intelligence (2012), Study: The FOMO Gender Gap, <https://www.jwtintelligence.com/data-point-the-FOMO-gender-gap/> adresinden 24.11.2018 tarihinde alınmıştır.
- Karal, H., Kokoç., (2010). Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Ağ Siteleri Kullanım Amaçlarını Belirlemeye Yönelik Bir Ölçek Geliştirme Çalışması. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education*.1(3).251-263.
- Karatay S, (2018). Hyperconnectivity Kavramı Bağlamında Mobil Sosyal Medya Uygulamaları: Nomofobi ve FOMO Rahatsızlıklarına Yönelik Bir Araştırma, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul,
- Kumar, S.S. (2014). Mobile phone and adolescents-addiction a mindful check in!. *International Journal of Advanced Nursing Studies*, 3(1): 42-46.
- Kwon, M. vd., (2013). Development and validation of a smartphone addiction scale (SAS). *PLoS One*, 8(2): 1-7.
- Liu, Q. Q., Zhou, Z. K., Yang, X. J., Kong, F. C., Niu, G. F., & Fan, C. Y. (2017). Mobile Phone Addiction and Sleep Quality Among Chinese Adolescents: A Moderated Mediation Model. *Computers in Human Behavior*, 72, 108-114
- Lee, Y. K. vd., (2014). The dark side of smartphone usage: psychological traits, compulsive behavior and technostress. *Computers in Human Behavior*, 31, 373-383
- Ming, Z., Pietikainen, S. ve Hänninen, O. (2006). Excessive Texting in Pathophysiology of First Carpometacarpal Joint Arthritis. *Pathophysiology*, 13(4), 269-270.
- Mitchell, K. (2009). ESOL students on Facebook. Portland, Oregon: Portland State University Unpublished Master's thesis.

Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Gelişmeleri Kaçırma Korkusunun ve Sosyal Ağ Kullanım Amacının Nomofobi Düzeyine Etkisi

- Onat, F. & Alikılıç Ö. A., (2008). Sosyal Ağ Sitelerinin Reklam ve Halkla İlişkiler Ortamları Olarak Değerlendirilmesi. *Journal of Yaşar University*, 3(9), 1111-1143.
- Öz H., Tortop H., S., (2018). Üniversite Okuyan Genç Yetişkinlerin Mobil Telefon Yoksunluğu Korkusu (Nomofobi) İle Kişilik Tipleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi *e-Jurnal of New Media / Yeni Medya Elektronik Dergi - eJNM*.2(3),146-159.
- Polat, R. (2017). Dijital Hastalık Olarak Nomofobi, *Yeni Medya Elektronik Dergi*,2(1), s.164-172.
- Przybylski AK, Murayama K, DeHaan CR. Motiva-tional, emotional, and behavioral correlates of Fear of Missing Out. *Comput Human Behav* 2013; 29(4):1841-1848.
- Randler, C. vd., (2016). Smartphone addiction proneness in relation to sleep and morningness eveningness in german adolescents. *Journal of Behavioral Addictions*, 5(3), 465-473.
- Sarwar, M. ve Soomro, T.R. (2013). Impact of smartphone's on Society. *European Journal of Scientific Research*, 98(2), 216-226.
- Schifferstein, H.N.J. (2006). The perceived importance of sensory modalities in product usage: a study of self-reports. *Acta Psychologica*, 121, 41-64.
- Sharma, N. vd., (2015). Rising concern of nomophobia amongst indian medical students. *Internationa Journal of Research in Medical Sciences*, 3(3): 705-707.
- Takao, M., Takahashi, S. ve Kitamura, M. (2009). Addictive personality and problematic mobile phone use. *Cyber Psychology & Behavior*, 12(5), 501-507.
- Yazıcıoğlu, Y. ve Erdoğan, S. (2004). Spss uygulamalı bilimsel araştırma yöntemleri. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Yıldırım, C., Sumuer E., Adnan, M. & Yildirim, S. (2015). A growing fear: Prevalence of nomophobia among Turkish college students. *Information Development*, 32(5), 1322-1331.
- Yıldırım, C., ve Correia A-P. (2015). Exploring the dimensions of nomophobia: Development and validation of a self-reported questionnaire. *Computers in Human Behavior*,49, 130-137. King, A.L.S., Valença, A.M., Silva, A.C., Sancassiani, F., Machado, S. ve Nardi, A.E. (2014).
- Yoğurtçu, D, D., (2018). The Relationship Between Five Factor Personality Traits And Nomophobia Levels Among University Students. Dissertation Submitted In Partial Fulfillment Of The Requirements For The Degree Of Master In Department Of Guidance And Psychological Counseling. Yeditepe University.
- Yorulmaz, M., Kırac, R., Sabırlı., (2018). Üniversite Öğrencilerinde Nomofobinin Uyku Ertelemeye Etkisi, *Journal Of Social And Humanities Sciences Research (JSHSR)*.5(27).

